

עין משפט
גזירה

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

מסורת הש"ס

א) ג"כ מ"ז ק"ה וק"ה;
ב) לקמן ק"ה ג' כבוד
מ"ט ד' דלמא נשח ראשון
ג"כ ר"מ

מוסף רש"י

ששבר מרחץ מחבירו
כ"ר. דליל הכי מרחץ זה
אני משכיר לך ג"כ וכו' וכו'
למ"ד. דיני זכ וזכ למד.
והוא שנה שנת טיבור
היה. וזו חפסיק לטון
לחשון התעברה וזכ וזכ
יין אלף י"ג וכו' וכו' י"ג
חפסיק. דהאן המשכיר
נות לחבירו לטון התעברה
הנה התעברה לשוכר.
ואז חפסיק לטון אחיו
והתעברה למשכיר וזכ וזכ
ל"ג וכו' וכו'. דהאן נמי
השכיר לתעבה למשכיר.
הנה התעברה למשכיר.
והא לטון ראשון השכיר
ל"ג נשח וזכ וזכ
לחשון שכיר ל"ג נשח.
וה"ו שמי הששנים מרחץ
זה אלף זה וכו' וכו' י"ג
ק"ה. דחוקו את חדש
העבור. יין ל"ג שנה
מ"ז השנה. דהאן הטעם
בשכר חלקו. דמשפיק
לכו ל"ג חפסיק לטון ראשון
או לטון אחיו וכו'. כ"ר
כשלישי אני מוכר לך.
ל"ר היה לו למשכר כנגד
דמי הכר ולא נחמתי וכו'
זה קנה פחות מוכר. אלף
כ"ר נחמתי מוכר לו ל"ג
פחות מוכר וי"ג הלך חפסיק
אם חפץ וזכ וזכ ששק
ואפילו נכרתי לך וזכ וזכ
אל לוקח. אל קנה עד
שישח הכר מחד ט"ל.
דהאן מדידה מנכח הואל
והשכיר נחמתי פחות
מוכר וי"ג מוכר. וזכ וזכ
ה"ו יכל לחזור על מל
המכירה. אפילו נכרתי לו
כ"ר שאין חוזר הוא כל זמן
שלא נמדד סאה לחמורה.
ואפ"י ששק חפסיק שאין
אזנה משיכה מעלה. דכ"ר
אזנה משיכה מעלה נלו
מחלה נחמתי הוא להיער
כמה מוכר וכו' וכו' י"ג
וכ"ר ע"פ ח"ה. דאשון
ראשון קנה. של אלף
מכירה נכ"ר ע"פ ח"ה.
וכ"ר דה"ה מדי ליתק
וכפחמ"ה דק"ה ל"ג ט"ל.
א"ר נכרתי מוכר וזכ וזכ
דל"ל מעיקרא יקנה לך
ל"ר נכרתי. וזכ וזכ
בחזקת שלא נפרדה. דל"ל
עבר אינה דפיקין דל"ל
שלישי. עד שיבא לאי
וכבודות ח"ה. בחזקת
שנפרדה. דכ"ר היה מולא
מחירו וזכ וזכ ח"ה.
עד שיאמר לו. לן
שנה אבי נשחתי מתמו
אלף נפרדה. ובמכירה ט"ל
כלל עדות נחמתי. דכ"ר
חוקק דמתחילת ל"ג בחזקת
שפיר. לכו ל"ג ח"ה חוקק
מעליה. דכ"ר דל"ל ח"ה
עבר למשכיר חוקק מל.
והא ל"ג שח"י למשכר עד
שיבא לאי. דהא ל"ג יכל
לומר לו הן לטון דלמא
יבניה אלף וכו'.

במ' מעשה לספור. רישא תנא או כוליה דשוכר או כוליה דמשכיר
ומייתי מעשה דחלוקו; ואם אמר לו וכו'. דלמא תרמי לשיני
לשנה ולמדיש; יתלוקו. ללא ידעין אי תפוס לטון ראשון או
לטון אחרון; אספירא מאה מעי מאה מעי. אם אחד אומר לחבירו

בכמה חפץ זה אמר לו אספירא
ומה מעי ומתנאי מאה מעי חייב לי:
ואם אמר מאה מעי אספירא. חייב
לו אספירא. תפוס לטון אחרון; אי
מסתם. הוה אמיתא עעמא לכו משום
דלית ליה תפוס לטון אחרון אלף דהאי
כוליה לטון חד אלף פרוטות קמפרש
כלע גדול שהוא שוה מאה פרוטות
וכי אמר מאה מעי אספירא הכי
ח"ל מאה פרוטות רעות שאינן שוות
אלף כלע אספירא כלע מדינה וזוה
ח"י דינר שהוא שמיני שפסלע זכ"ר
כדאמרינן דחובל זכ"ר 5. בהחוקע
לחבירו משלם לו כלע והוא ח"י דינר
וח"י דינר ל"ו פרוטות שהפרוטות
אחד משמנה באיסקר וח"י דינר שלם
מעה כסף שכן עשה פולדינון
ופולדינון שני איסקין הכי י"ג איסקין
לח"י דינר תן לכל איסק מ' פרוטות
הכי ל"ו וכי אמר ליה אספירא מאה
מעי שהוא יותר ארבע פרוטות
קאמר ליה דתסת מעות פרוטות
נינהו אי לא פירש מעות כסף. ואי
אפשר לומר דמאה מעות כסף קאמר
שאיין לך כלע מה שאפ"י כלע זכ"ר
אינו אלף דינר מעות; ושמואל אמר.
מתני' דמי יתלוקו: ככא לנ"ד
כאלמע הדש. ואמר לו לא מבטיח
אן תן לי שכר מדש זה וכי חפסיק
לן אחיו לטון נחמתי אמרינן העמד
ממון על חוקה ומה שדר בה כבר
לא חפסיקו מעינה ודולמיה לטון
אחרון אית לן למיתפס ומה שלא עבר
מן הדש או יאל או יתן לו שכרו
העמד קרקע על חוקה בחזקת
בעליה: כולו למשכיר. העמד קרקע
בחזקת בעליה: כסוף הדש כולו
לשוכר. העמד ממון על חוקה:
יכול לחזור בו אפילו כסאה אחרונה.
ואע"פ שמשך אינה משיכה דכוליה לא
חד מקה הוא ועד דמשך כוליה לא
קני מידי: ראשון קנה. כיון דל"ל
סאה נסלע כל סאה וסאה הוה ליה חד מקה ומשיכת כל אחת קנאה:
הסם משום דפסיק הוא. ולעולם משפיק ליה לשמואל הלך מבי תפיס
אין בנו כח להוציא מידו העמד דבר על חוקה: ור"ב נחמן אמר
קרקע בחזקת בעליה עומדת. ואפילו נא בחזקת הדש כולו
למשכיר שהספק לא עכשיו נולד אלף מחמתיה חדרש נולד והעמד
קרקע על חוקה ונמאל שדר נשל חבירו וז"ר להעלות לו שכר:
אע"ג דאפיך מישך. ואמר ליה מעיקרא מדינר והב להדש משניס
עשר זהובים לשנה קאמר רב נחמן כולו למשכיר דעעמא לכו
משום דתפיס לטון אחרון הוא אלף ספוקי משפיק ליה וספיקא שרי
ליה אחמילת השן וקרקע בחזקת בעליה תעמידנו: שוכר אומר
נחסי. שכר 6) שנה: כסוף ומנו. 3) שכירות אינה משתלמת אלף
לכסוף והוא כיום אחרון של שנה: הכי גרסינן דקנן מס הכס
כסוף שלשים יום בחזקת שלא נפרדה עד שיבא ראייה שנפרדה
לאחר שלשים בחזקת שנפרדה עד שיאמרו לו שלא נפרדה. וצבכורות
תני לה גבי כביר דכתיב ביה (במכר יח) מנן חדש הלך הלך
מקמתא כסוף שלשים יום לא פדאו אביו הלואי שיפרע אדם
חובו בזמנו ומייד הוה נזק לפרות עלמו: ומה לאחר שלשים. סתמיה
פדוי דפדאו האכ בזמנו: עד שיאמרו. השכינס דיעו לנו שלא
פדאו אינך שהוא צוה בשעת מותו. וגבי כהן לא שלא למיתני
לטון יבא ראייה דכהן לאו בעל דינו הוא דאי בעי אמר ליה לדיך
לא יידינאל אלף לכהן אחר ולהכי תני עד שיאמרו לו. ומשיאמרו
לו המלוה מוטלת עליו שיפדה הוא עלמו: לא לריבא שפסכו
לדין כיומא דמשלם ומניה. והוא אומר לו נתחייב בנקר:
שכיר

ובא מעשה לפני ר' יוסי ואמר יחלוקו את חדש העיבור:
במ' מעשה לסתור חסורי מחסרה והכי קתני
ואם אמר לו בשנים עשר זהובים לשנה
מדינר זהב לחדש יחלוקו ומעשה נמי
עשר זהובים לשנה מדינר זהב לחדש ובא
מעשה לפני רבן שמעון ב"ג ולפני ר' יוסי
ואמרו יחלוקו את חדש העיבור אמר רב
אי הואי התם הוה יהיבנא ליה כוליה
למשכיר מאי קא משמע לן תפוס לטון
אחרון הא אמר רב חדא וימנא דאמר
רב הונא אמרי כי רב אספירא מאה מעי
מאה מעי מאה מעי אספירא אספירא אי
מהתם הוה אמינא פרושי קא מפרש קמשמע
לן ושמואל אמר בבא באמצע חדש עסקינן
אבל בא בתחלת חדש כוליה למשכיר בא
בסוף חדש כוליה לשוכר מי אמר שמואל
לא אמרינן תפוס לטון אחרון והא ר"ב
ושמואל דאמרי תרויהו יבור בשלשים אני
מוכר לך יכול לחזור בו אפילו בכסאה
אחרונה כור בשלשים סאה בטלע אני מוכר
לך ראשון ראשון קנה התם טעמא מאי משום
דתפיס הכא נמי קא תפיס י"ורב נחמן אמר
דקרקע בחזקת בעליה קיימת מאי קמ"ל
תפוס לטון אחרון היינו דרב: אע"ג דאפיך
מיפך בעו מיניה מרבי ינאי ישוכר אמר
ראיה אימת היא בתוך זמנו תנינא אי לאור
זמנו תנינא דתנן ואי יימת האב בתוך שלשים
יום בחזקת שלא נפרדה עד שיבא ראייה
שנפרדה ולאחר שלשים יום בחזקת שנפרדה עד
שיאמרו לו שלא נפרדה אי צריכא כיומא
דמשלם וזמניה מי עבדי איניש דפרע כיומא
דמשלם וזמניה או לא אמר להו ר' יוחנן תניתנה
שכיר

ובא מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל
ולפני ר' יוסי ואמרו יחלוקו את חדש העיבור:
במ' מעשה לסתור חסורי מחסרה והכי קתני
ואם אמר לו בשנים עשר זהובים לשנה
מדינר זהב לחדש יחלוקו ומעשה נמי
עשר זהובים לשנה מדינר זהב לחדש ובא
מעשה לפני רבן שמעון ב"ג ולפני ר' יוסי
ואמרו יחלוקו את חדש העיבור אמר רב
אי הואי התם הוה יהיבנא ליה כוליה
למשכיר מאי קא משמע לן תפוס לטון
אחרון הא אמר רב חדא וימנא דאמר
רב הונא אמרי כי רב אספירא מאה מעי
מאה מעי מאה מעי אספירא אספירא אי
מהתם הוה אמינא פרושי קא מפרש קמשמע
לן ושמואל אמר בבא באמצע חדש עסקינן
אבל בא בתחלת חדש כוליה למשכיר בא
בסוף חדש כוליה לשוכר מי אמר שמואל
לא אמרינן תפוס לטון אחרון והא ר"ב
ושמואל דאמרי תרויהו יבור בשלשים אני
מוכר לך יכול לחזור בו אפילו בכסאה
אחרונה כור בשלשים סאה בטלע אני מוכר
לך ראשון ראשון קנה התם טעמא מאי משום
דתפיס הכא נמי קא תפיס י"ורב נחמן אמר
דקרקע בחזקת בעליה קיימת מאי קמ"ל
תפוס לטון אחרון היינו דרב: אע"ג דאפיך
מיפך בעו מיניה מרבי ינאי ישוכר אמר
ראיה אימת היא בתוך זמנו תנינא אי לאור
זמנו תנינא דתנן ואי יימת האב בתוך שלשים
יום בחזקת שלא נפרדה עד שיבא ראייה
שנפרדה ולאחר שלשים יום בחזקת שנפרדה עד
שיאמרו לו שלא נפרדה אי צריכא כיומא
דמשלם וזמניה מי עבדי איניש דפרע כיומא
דמשלם וזמניה או לא אמר להו ר' יוחנן תניתנה
שכיר

צדא א מ"י פ"ד מהל'
מכירה הל' ז פגמ
ע"פ פט טושי"ע ח"מ פ"י
ר ספיק ז'
צבא ב ג מ"י פ"ד מהל'
שפירא הל' ב פגמ
ע"פ פט טושי"ע ח"מ פ"י
ש"כ ספיק טו:
ק ד ה מ"י פ"ד מהל'
וע"פ כהשגות ובמכר
תשנה פגמ טושי"ע
ח"מ פ"י ש"כ ספיק ז'
קא ר ד מ"י פ"ד מהל'
סמך פגמ קע"ט טושי"ע י"ד
פ"י טושי"ע ז':

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה שוכר וכו'
שכר השנה: (ב) ר"ה
נחמן וזמנו היינו תוך
השנה דשכירות אינה
ימי יהא יום אחרון:
ג) ר"ה ד"ה וזכ וכו'
שאי אפשר לומר דעתי
על אפיק: (ד) ר"ה
הוה אמתא וכו' משום
דמפרש לישנו אספירא:
ה) בא"ר מאה מחמתין
סלעין אלף:

הגהות הג"א

א) נ"ב דתנן מה ש"י.
י"ב גיבסא ה"ר"ף ור"ה
דמא ל"ג ל"ג יום בחזקת
שלא תנן עד שיבא ראייה
סמך לומר ל"ג יום בחזקת
סמך עד כ"ר. וק"ל
אשכריה סמך שח"ה על ל'
יום וזכ"ה נחמתי וכו'
ורש"י הח"ף הגיבסא
ודעת ח"ה ור"ה סמך
דכ"ר ועומ"ס רב"ז ח"מ
פ"י ע"פ ח"ה י"ג:
ב) ר"ה ד"ה סמך ח"ה. א'
יכול אלף ר"ה
כפי ח"ה כהן כסוף ומנו
או הקד"ש לו שכר אינו
יכול להוציא ח"ף כה"ה:

מספקא ליה ומשום דקרקע בחזקת בעליה קיימת הוה למשכיר ואפ"י
אפיך מיפך כדאמר רב נחמן ורבינו שמואל פ"י כפרק בית כור
ג"כ אי מהתם דמרחץ ה"ה פרושי קמפרש שמסופק היה וקאמר
י"ב דינריס לשנה אלף היא פשוטה ודינר זהב לחדש אלף היא
משעברת ולכך כולו למשכיר ולאו משום תפוס לטון אחרון והשת
לא הוה פרושי קא מפרש כה"ה דהתם דלעיל דהתם הוה כדפי'
ר"י ותו הה"ה דמרחץ אין ל"רין לדמות משום דפרושי קמפרש
דכלאו הכי איכא למידחי דעעמא הוה משום דקרקע בחזקת בעליה
עומדת ואפילו אפיך מיפך וכדפירש ר"י יוחא אלף דכפי' בית כור
אינו מיושב לטון אי מהה"ה דמשמע דקאי אמרחץ והרבה יש כיואל
זוה נגמרא ולפירוש רבינו שמואל אינו מיושב נשמעמין אי מהה"ה
ולפירוש הקונט' אינו מיושב שם אם לא תפס שם כפי' רבינו שמואל
וכאן כפירוש הקונט' וי"ס ד"ל"ג אי מהה"ה אלף גרס מהו דתימא ותו
לא וינחא טפי: דחזקת שלא נפרדה. וא"ס לאנ"י דאמר כפרק
השפוחות (י"ב דף ה). וס' ד"ה וכו' עבדי איניש דפרע כגו זמניה
אמאי הוה בחזקת שלא נפרדה וי"ל דהתם הוה טעמא כי היכי דלא לטרדן
והא לא שייך כפריון הכן שיכול ליתן לזוה כהן שיראה אלף קשה
דאיכ היכי מייתי הכא מיניה ראייה לשוכר דשייך טעמא דלא
לטרדן אלף וזוה דלמדי הוה בחזקת שלא נפרדה לפי שירא שימות
הכן או יתעכלו והלכות תוך שלשים דאין בנו פדוי כדאמר רבא
כפרק יש כבור (בכורות דף מע). וס' וסוכר נמי ירא להקדים
השכר קן יפול הבית וכו' או יפול ביתו של משכיר עלמו ויזילתו
דאמר ליה לא עדיפת מנאי כדאמרינן לעיל (דף קא):